

A LA MEDITERRÀNIA

Adriano Raddi¹

RESUM

Es fa una radiografia de la situació econòmica del sector forestal de tots els països de la Mediterrània. Per a fer-ho, es mostren de manera resumida les dades principals pel que fa a la distribució dels boscos, les funcions d'aquests, la producció extreta, el consum de productes forestals, el comerç d'aquests i l'ocupació que el sector genera.

RESUMEN

Se realiza una radiografía de la situación económica del sector forestal de todos los países del Mediterráneo. Para ello, se muestran de forma resumida los principales datos en lo que concierne a la distribución de los bosques, sus funciones, la producción extraída, el consumo de productos forestales, su comercio y la ocupación que genera el sector.

1. Economista forestal. A/e: ecoforest@raddi.jazztel.es.

DISTRIBUCIÓ DELS BOSCOS

TAULA I. Dades bàsiques sobre països i àrees

País/àrea	Boscos (x1.000 ha)	Població 2004 (1.000 hab.)	Boscos per habitant (ha)	PIB 2004 per capita (€)
Espanya	17.915	41.286	0,43	12.122
França	15.554	59.991	0,26	18.616
Itàlia	9.979	57.573	0,17	15.551
Costa nord-oest	43.448	158.850	0,27	15.818
Eslovènia	1.264	1.995	0,63	8.739
Croàcia	2.135	4.508	0,47	3.905
Bòsnia i Hercegovina	2.185	3.836	0,57	1.113
Sèrbia i Montenegro	2.694	8.152	0,33	1.023
Albània	794	3.188	0,25	1.182
Grècia	3.752	11.075	0,34	9.555
Turquia	10.175	71.727	0,14	2.570
Xipre	174	776	0,22	10.648
Costa nord-est	23.173	105.257	0,22	3.324
Síria	461	17.783	0,03	925
Líban	136	4.554	0,03	3.503
Israel	171	6.798	0,03	14.271
Costa oriental	768	29.135	0,03	4.442
Egipte	67	68.738	0,00	1.337
Líbia	217	5.674	0,04	6.016
Tunísia	1.056	10.012	0,11	1.861
Algèria	2.277	32.373	0,07	1.593
Marroc	4.364	30.586	0,14	1.047
Costa meridional	7.981	147.383	0,05	1.549
MÓN	3.952.025	6.335.116	0,62	4.435
MEDITERRÀNIA	1,9 %	7,0 %	0,17	7.308

FONT: FAO, *Evaluación de los recursos forestales mundiales 2005*.

EL COMERÇ DE LA FUSTA

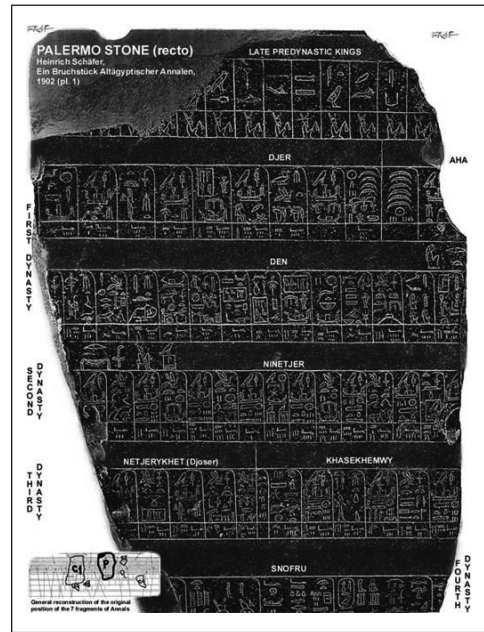
La prova escrita més antiga que es conserva sobre el comerç de la fusta és la Pedra de Palerm. S'hi narra l'expedició comercial de quaranta naus a la ciutat de Biblos (Líban) per a carregar fusta de cedre, amb destinació a Egipte, durant el regnat del faraó Snefru (IV dinastia, 2600 aC).

FUNCIONS ASSIGNADES ALS BOSCOS

— A escala mundial, el 34 % de la superfície forestal arbrada total té com a funció principal la producció (actualment en lleugera disminució).

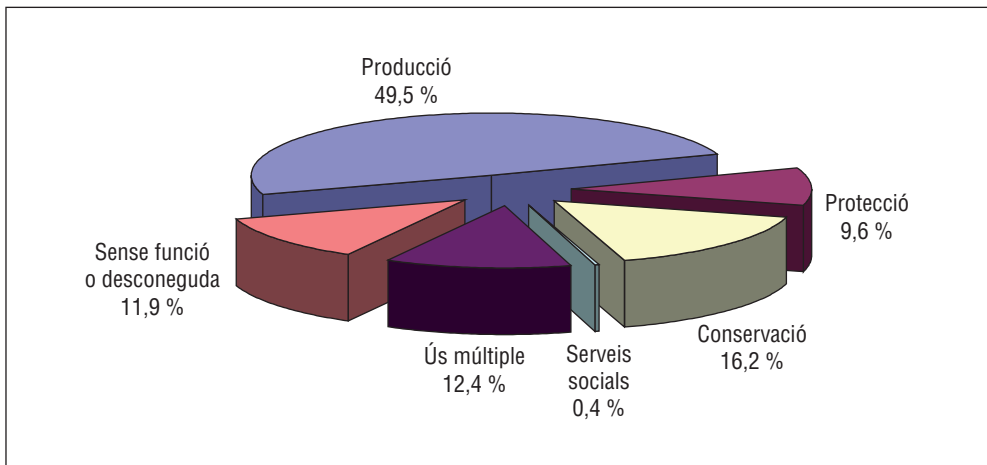
— A la Mediterrània, aquesta quota productiva se situa al voltant del 50 %, repartida de manera desigual. Egipte, per exemple, va declarar en les darreres enquestes que la seva zona productiva

FIGURA 1. Pedra de Palerm. Reconstrucció de l'original de 7 fragments

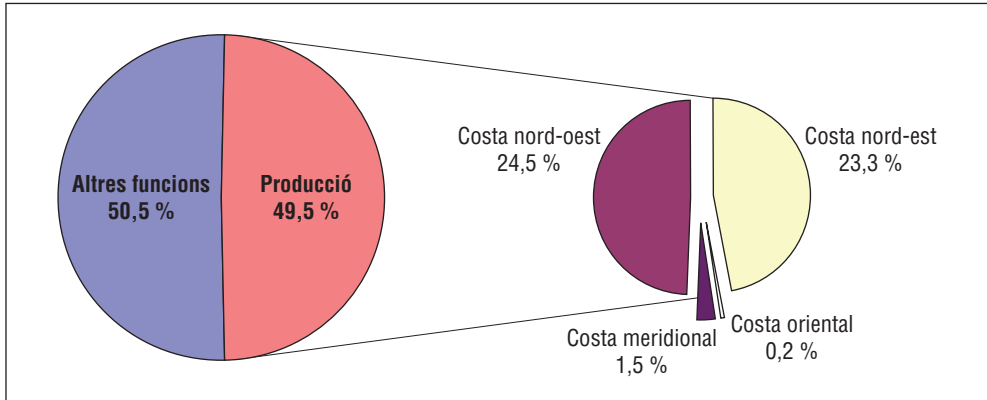
FONT: Heinrich Schäfer, *Ein Bruchstück Altägyptischen Annalen*, 1902.

FIGURA 2. Funcions assignades als boscos mediterranis (superfície en %)

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de la taula II.

FIGURA 3. *Boscos de producció a la Mediterrània (superfície en %)*

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de la taula II.

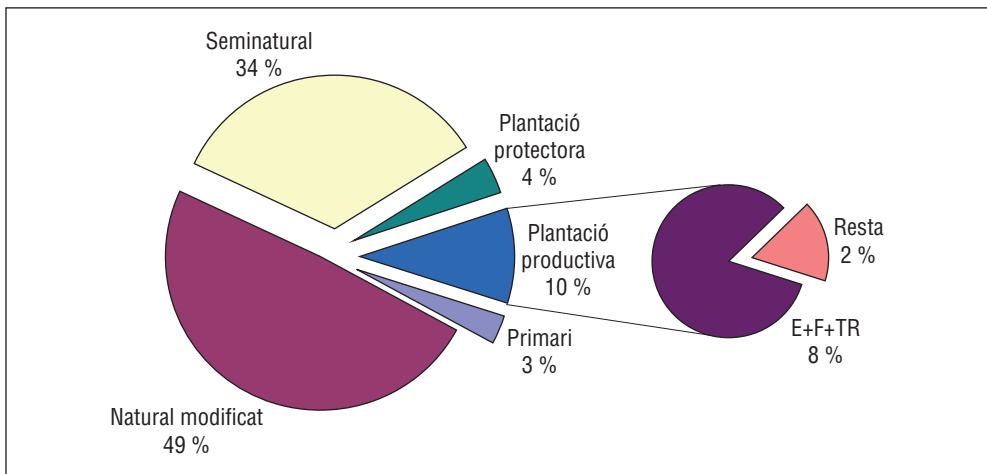
era només del 2 % de la seva superfície total, mentre que el Líban declarava una quota del 97 %.

— La superfície boscosa reservada per a les funcions no productives és un indicador que mesura el paper de la funció social dels boscos en les decisions polítiques.

PLANTACIONS FORESTALS PRODUCTIVES

— Les plantacions forestals productives mundials ocupen 1,09 M km², és a dir, el 3 % de la superfície forestal arbrada de tot el món. La Xina, els EUA i Rússia sumen més de la meitat de les plantacions productives mundials.

FIGURA 4. *Plantacions productives a la Mediterrània (superfície en %)*

FONT: Elaboració pròpia a partir de les dades de la taula III.

TAULA II. *Funcions assignades als boscos - funció primària 2005*

País/àrea	Bosc						
	Àrea total (x1.000 ha)	Producció (%)	Protecció (%)	Conservació (%)	Serveis socials (%)	Ús múltiple (%)	Sense funció o desconeguda (%)
Espanya	17.915	9,4	13,1	37,3	0,1	40,2	0
França	15.554	96,9	1,5	1,2	0,3	—	—
Itàlia	9.979	—	—	29,9	—	—	70,1
Costa nord-oest	43.448	38,6	5,9	22,7	0,1	16,6	16,1
Eslovènia	1.264	54,3	12,7	6,7	13,9	12,3	0
Croàcia	2.135	94,7	2,3	0,3	0,3	2,4	0
Bòsnia i Hercegovina	2.185	56,1	—	—	—	—	43,9
Sèrbia i Montenegro	2.694	—	—	—	—	—	—
Albània	794	68,3	22,7	9,0	—	—	—
Grècia	3.752	92,1	—	4,2	—	—	3,7
Turquia	10.175	78,3	13,9	7,6	0,2	0	0
Xipre	174	24,7	—	2,9	10,3	55,6	5,7
Costa nord-est	23.173	77,9	8,8	5,4	1,1	1,5	5,4
Síria	461	—	—	—	—	100,0	—
Líban	136	97,4	—	2,6	—	—	—
Israel	171	—	12,9	4,1	—	83,0	—
Costa oriental	768	17,2	2,9	1,4	0,0	78,5	0,0
Egipte	67	1,9	50,0	—	—	48,1	—
Líbia	217	—	100,0	—	—	—	—
Tunísia	1.056	23,0	42,0	3,7	—	31,3	—
Algèria	2.277	32,9	63,0	4,0	0,1	—	—
Marroc	4.364	—	—	—	—	—	—
Costa meridional	7.981	27,5	58,8	3,6	0,1	10,0	0,0
MÓN	3.952.025	34,1	9,3	11,2	3,7	33,8	7,8
MEDITERRÀNIA	75.370	49,5	9,6	16,2	0,4	12,4	11,9

FONT: FAO, *Evaluación de los recursos forestales mundiales 2005*.

TAULA III. *Característiques dels boscos 2005*

País/àrea	Bosc					
	Àrea total (x1.000 ha)	Primari (x1.000 ha)	Natural modificat (x1.000 ha)	Seminatural (x1.000 ha)	Plantació productiva (x1.000 ha)	Plantació protectora (x1.000 ha)
Espanya	17.915	812	11.582	4.050	1.471	0
França	15.554	30	—	13.556	1.968	—
Itàlia	9.979	—	—	—	146	—
Costa nord-oest	43.448	842	11.582	17.606	3.585	0
Eslovènia	1.264	119	1.107	38	0	0
Croàcia	2.135	10	2.063	0	61	0
Bòsnia i Hercegovina	2.185	2	1.184	857	142	—
Sèrbia i Montenegro	2.694	4	115	2.536	39	0
Albània	794	85	621	0	3	86
Grècia	3.752	0	3.618	0	0	134
Turquia	10.175	975	5.925	738	1.916	621
Xipre	174	22	111	36	0	5
Costa nord-est	23.173	1.217	14.744	4.205	2.161	846
Síria	461	—	198	—	—	264
Líban	136	0	129	0	8	0
Israel	171	—	70	—	—	101
Costa oriental	768	0	397	0	8	365
Egipte	67	—	—	—	1	66
Líbia	217	—	—	—	—	217
Tunísia	1.056	—	320	238	150	348
Algèria	2.277	—	1.206	316	12	742
Marroc	4.364	—	3.754	47	563	—
Costa meridional	7.981	0	5.280	601	726	1.373
MÓN	3.952.025	1.337.764	1.939.719	260.995	109.646	30.125
MEDITERRÀNIA	1,9 %	0,2 %	1,6 %	8,6 %	5,9 %	8,6 %

FONT: FAO, *Evaluación de los recursos forestales mundiales 2005*.

TAULA IV. *Canvi en l'extensió de les plantacions forestals 1990-2005*

País/àrea	Àrea de plantacions forestals			Percentatge de l'àrea total de bosc		
	1990 (x1.000 ha)	2000 (x1.000 ha)	2005 (x1.000 ha)	1990 (%)	2000 (%)	2005 (%)
Espanya	1.126	1.356	1.471	8,4	8,3	8,2
França	1.842	1.936	1.968	12,7	12,6	12,7
Itàlia	289	144	146	3,4	1,5	1,5
Costa nord-oest	3.257	3.436	3.585	8,9	8,3	8,3
Eslovènia	0	0	0	0	0	0
Croàcia	56	60	61	4,7	4,8	4,8
Bòsnia i Hercegovina	—	142	142	—	6,5	6,5
Sèrbia i Montenegro	39	39	39	1,5	1,5	1,4
Albània	103	96	88	13,1	12,5	11,1
Grècia	118	129	134	3,6	3,6	3,6
Turquia	1.839	2.304	2.537	19,0	22,9	24,9
Xipre	3	3	5	1,9	1,7	2,9
Costa nord-est	2.158	2.773	3.006	9,8	12,2	13,0
Síria	175	234	264	47,0	54,2	57,3
Líban	—	—	8	—	—	5,9
Israel	84	94	101	54,5	57,3	59,1
Costa oriental	259	328	373	40,0	45,1	48,6
Egipte	44	59	67	100,0	100,0	100,0
Líbia	217	217	217	100,0	100,0	100,0
Tunísia	226	423	498	35,1	44,1	47,2
Algèria	620	652	754	34,6	30,4	33,1
Marroc	478	523	563	11,1	12,1	12,9
Costa meridional	1.585	1.874	2.099	22,7	24,3	26,3
MÓN	102.636	126.938	139.772	2,5	3,2	3,5
MEDITERRÀNIA	7,1 %	6,6 %	6,5 %	11,0 %	11,6 %	12,0 %

FONT: FAO, *Evaluación de los recursos forestales mundiales 2005*.

— A la Mediterrània hi ha 6,5 Mha de plantacions, que representen el 10 % de la seva superfície forestal. El 83 % d'aquestes plantacions es troben a Espanya, França i Turquia.

— Tret de la costa nord-est, a tota la Mediterrània es produeix un augment tant relatiu com absolut de les plantacions, que havien representat l'11 % de la superfície forestal arbrada, però que l'any 2000 representaven l'11,6 % i, el 2005, el 12 %.

Productivitat i aprofitaments

— Plantacions industrials escandinaves: 70-120 m³/treballador/dia

— Forests alpines: 20 m³/treballador/dia

— Forests mediterrànies: 10 m³/treballador/dia

Quota de fusta comercial

— Les existències unitàries de fusta són un bon indicador per a informar de

l'estat de conservació dels boscos. Tant a escala mundial com a la regió mediterrània, la mitjana és de 110 m³/ha (estable).

— Al món, la fusta comercial suma 202.300 Mm³, dels quals 6.600 milions es troben en països mediterranis, el 95 % dels quals en boscos temperats de ribera.

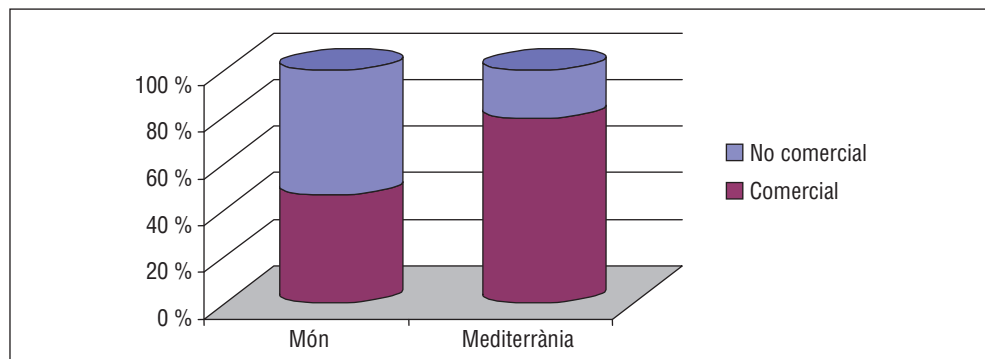
APROFITAMENT DE FUSTA I LLENYA

— El volum de fusta aprofitat constitueix un indicador de la utilitat social i econòmica dels recursos forestals.

— L'any 2005, la suma global de fusta extreta va superar els 3.000 Mm³, 127 dels quals provenien dels països mediterranis. En tots els casos, el 60 % de la fusta tallada es destinava a la indústria i el 40 % era fusta per a llenya.

— A escala mundial, les extraccions de fusta han romàs relativament estables i no han sofert canvis significa-

FIGURA 5. Existències als boscos

FONT: Taula V.

TAULA V. Existències als boscos 2005

País/àrea	Bosc			
	Àrea (x1.000 ha)	Existències		
		Unitària (m ³ /ha)	Total (Mm ³)	Quota comercial (%)
Espanya	17.915	50	888	77,6
França	15.554	158	2.465	93,5
Itàlia	9.979	145	1.447	70,1
Costa nord-oest	43.448	110	4.800	83,5
Eslovènia	1.264	283	357	91,3
Croàcia	2.135	165	352	83,0
Bòsnia i Hercegovina	2.185	179	391	80,1
Sèrbia i Montenegro	2.694	121	327	—
Albània	794	99	78	81,0
Grècia	3.752	47	177	88,1
Turquia	10.175	138	1.400	86,6
Xipre	174	46	8	39,0
Costa nord-est	23.173	133	3.090	76,6
Síria	461	—	—	—
Líban	136	36	5	—
Israel	171	37	6	70,0
Costa oriental	768	14	11	38,2
Egipte	67	120	8	—
Líbia	217	36	8	—
Tunísia	1.056	26	27	2,3
Algèria	2.277	76	174	22,0
Marroc	4.364	44	191	100,0
Costa meridional	7.981	49	392	58,6
MÓN	3.952.025	110	434.219	46,6
MEDITERRÀNIA	1,9%	111	1,9%	79,7%

FONT: FAO, *Evaluación de los recursos forestales mundiales 2005*.

tius al llarg dels darrers quinze anys. Igualment, la proporció de la fusta industrial amb la llenya també s'ha mantingut estable.

— Mentre als països del nord d'Àfrica s'observa un modest augment de la quantitat de fusta extreta, els països europeus han declarat una reducció dels seus aprofitaments.

Consum de fusta en tronc als països mediterranis

— Producció de fusta en tronc: 148 Mm³

— Importacions de fusta en tronc: 16 Mm³

— Exportacions de fusta en tronc: 6 Mm³

— Consum aparent de fusta en tronc: 158 Mm³

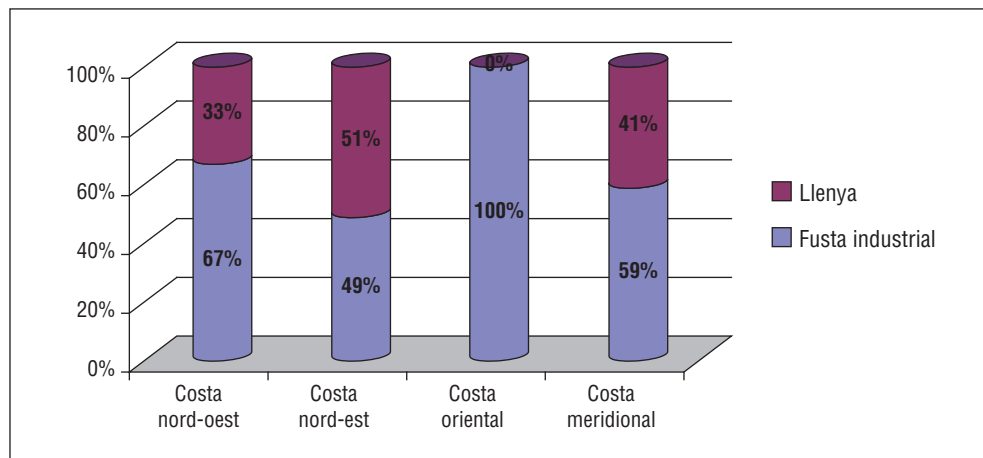
COMERÇ DE PRODUCTES FORESTALS

— Cap país mediterrani no és present entre els cinc principals productors o consumidors de cap tipus de producte forestal. En canvi, França, Turquia i, sobretot, Itàlia destaquen com a països importadors. França i Bòsnia són importants exportadors de llenya.

— La resta de productes forestals ofereixen la possibilitat d'ingressos suplementaris. Es poden recol·lectar per al consum domèstic o per al comerç.

— Amb una quota mundial del 74 %, els països mediterranis són els principals productors de mel i cera. La recol·lecció de plantes medicinals i aromàtiques representa el 26 % de la producció mundial. La caça i la pesca també són un recurs important.

FIGURA 6. Quota de fusta i llenya a la Mediterrània

FONT: Taula VI.

TAULA VI. *Aprofitament de fusta i llenya 1990-2005*

País/àrea	1990	2000	2005		
	Total (x1.000 m ³ amb escorça)	Total (x1.000 m ³ amb escorça)	Total (x1.000 m ³ amb escorça)	Fusta en tronc industrial (x1.000 m ³ amb escorça)	Llenya (x1.000 m ³ amb escorça)
Espanya	18.517	17.965	17.689	15.741	1.948
França	55.621	58.330	51.475	33.443	18.032
Itàlia	9.877	10.031	9.600	3.800	5.800
Costa nord-oest	84.015	86.326	78.764	52.984	25.780
Eslovènia	2.978	2.547	3.153	2.622	531
Croàcia	2.287	4.062	4.950	3.662	1.288
Bòsnia i Hercegovina	4.773	4.326	4.139	2.993	1.146
Sèrbia i Montenegro	3.806	3.002	2.600	1.301	1.299
Albània	626	157	168	24	144
Grècia	2.979	2.221	1.842	438	1.404
Turquia	36.104	32.024	29.983	11.836	18.147
Xipre	56	28	13	9	4
Costa nord-est	53.609	48.367	46.848	22.885	23.963
Síria	6	5	—	—	—
Líban	0	0	0	0	—
Israel	61	65	20	20	—
Costa oriental	67	70	20	20	—
Egipte	—	—	240	120	120
Líbia	—	—	—	—	—
Tunísia	208	236	274	223	51
Algèria	165	184	195	150	45
Marroc	1.012	897	949	491	458
Costa meridional	1.385	1.317	1.658	984	674
MÓN	3.045.462	2.923.090	3.012.718	1.799.084	1.213.631
MEDITERRÀNIA	4,6 %	4,7 %	4,2 %	4,3 %	4,2 %

FONT: FAO, *Evaluación de los recursos forestales mundiales 2005*.

TAULA VII. *Consum aparent de fusta en tronc 2005*

País/àrea	Producció	Importacions	Exportacions	Consum aparent
	(x1.000 m ³ sense escorça)			
Espanya	15.531	3.684	322	18.893
França	63.171	2.394	4.325	61.239
Itàlia	8.691	5.620	15	14.296
Costa nord-oest	87.393	11.698	4.663	94.428
Eslovènia	2.733	409	423	2.719
Croàcia	4.018	63	548	3.533
Bòsnia i Hercegovina	3.806	54	446	3.414
Sèrbia i Montenegro	3.170	28	57	3.141
Albània	296	1	57	240
Grècia	1.523	328	16	1.835
Turquia	16.185	2.304	10	18.479
Xipre	10	0	0	10
Costa nord-est	31.741	3.186	1.556	33.371
Síria	58	18	16	59
Líban	89	38	1	126
Israel	27	140	0	166
Costa oriental	174	196	17	352
Egipte	17.217	116	0	17.333
Líbia	652	8	0	660
Tunísia	2.367	81	0	2.448
Algèria	7.742	79	1	7.820
Marroc	957	653	1	1.610
Costa meridional	28.934	937	2	29.870
MÓN	3.551.630	136.221	133.003	3.554.847
MEDITERRÀNIA	4,2 %	11,8 %	4,7 %	4,4 %

FONT: FAOSTAT.

Taula VIII. *Importació de llenya ($\times 1.000 \text{ m}^3$)*

	Producció	Importacions	Exportacions	Consum aparent
Món	1.792.132	3.171	4.332	1.790.970
Itàlia	5.362	865		6.227
Turquia	4.983	336		5.319
Dinamarca	1.260	305	37	1.528
Àustria	3.685	272	65	3.892
Alemanya	6.041	263	46	6.258

TAULA IX. *Importacions de fusta serrada ($\times 1.000 \text{ m}^3$)*

	Producció	Importacions	Exportacions	Consum aparent
Món	428.459	133.328	135.840	425.947
EUA	95.619	44.400	5.010	135.008
Japó	12.825	8.395	20	21.200
Regne Unit	2.862	8.227	434	10.655
Itàlia	1.590	7.727	161	9.156
Xina	12.211	7.628	701	19.138

TAULA X. *Importacions de pasta de paper (t)*

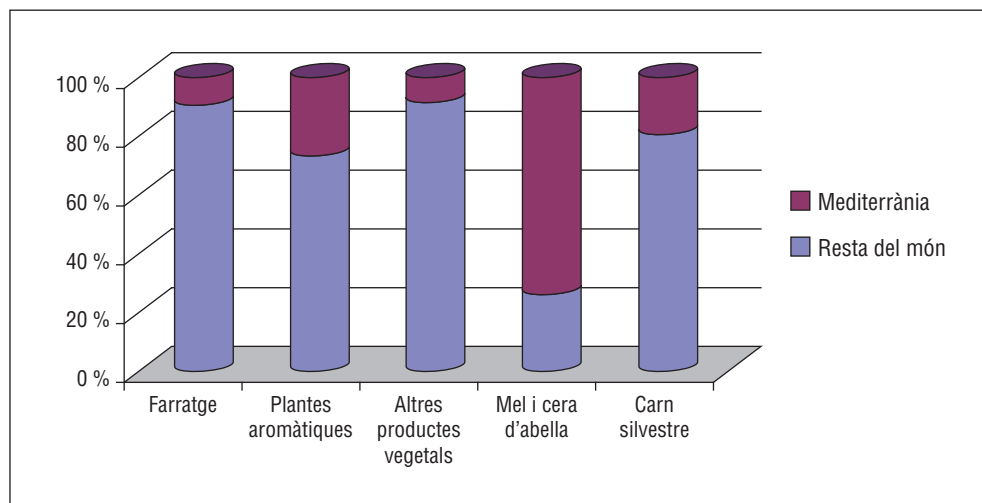
	Producció	Importacions	Exportacions	Consum aparent
Món	173.886	44.691	42.664	175.913
Xina	4.080	8.375	55	12.401
EUA	54.472	6.135	5.817	54.790
Alemanya	2.879	4.761	796	6.844
Itàlia	515	3.758	34	4.239
Corea del Sud	511	2.494	—	3.005

TAULA XI. *Importacions de paper i cartró (t)*

	Producció	Importacions	Exportacions	Consum aparent
Món	354.091	111.354	113.222	352.223
EUA	81.437	16.756	9.610	88.583
Xina	53.463	9.683	4.380	58.766
Alemanya	21.679	9.681	12.205	19.155
Regne Unit	6.235	7.265	1.495	12.005
França	10.332	6.058	5.578	10.812

TAULA XII. *Exportacions de llenya (×1.000 m³)*

	Producció	Importacions	Exportacions	Consum aparent
Món	1.792.132	3.171	4.332	1.790.970
França	2.800	49	456	2.392
Letònia	950	4	347	608
Canadà	2.903	72	341	2.634
Bòsnia	1.362	—	290	1.072
Rússia	47.000	0	289	46.711

FIGURA 7. *Altres productes forestals*

FONT: Taula XIII.

VALOR DELS APROFITAMENTS DE FUSTA I LLENYA

— El valor total de les extraccions de fusta és un indicador de la contribució dels boscos a l'economia nacional.

— A la Mediterrània, el valor de la fusta en tronc aprofitada l'any 2005 sumava gairebé 1.500 milions d'euros: més de 1.100 milions d'euros de fusta per a la indústria i més de 300 milions de llenya.

— Quant al volum, els aprofitaments de llenya representen el 40 % del total de metres cúbics extrets. Per tant, per a la indústria el valor de la llenya és aproximadament la meitat del valor de la fusta en tronc.

— Encara que en general sembli que el valor dels aprofitaments de fusta en tronc ha augmentat, aquest valor ha disminuït si tenim en compte la inflació.

VALOR DELS APROFITAMENTS D'ALTRES PRODUCTES FORESTALS

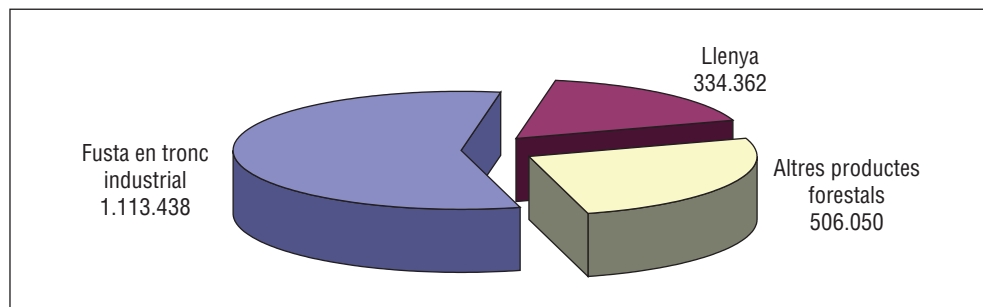
— El valor de la resta de productes forestals també és un indicador de la contribució dels boscos a les economies nacionals. A més a més, en alguns països aquest indicador assenyala la contribució del sector a la reducció de la pobresa.

— L'any 2005, el valor total de la resta de productes no fusters declarat pels països de la conca se situava per damunt dels 500 milions d'euros. Entre els productes animals, el més important, amb diferència, és la carn d'animals salvatges. Entre els productes vegetals, el valor més elevat correspon al suro, a Espanya.

Comerç internacional de productes fusters

— El tràfic de productes forestals als països mediterranis suma gairebé 40.000 milions d'euros, el 13 % del total mundial.

FIGURA 8. Valor aprofitament productes forestals a la Mediterrània

FONT: Taula XIV.

TAULA XIII. Aprofitament d'altres productes forestals 2005

País/àrea	Productes vegetals				
	Aliments	Farratge	Plantes oficials i aromàtiques	Colorant i tints	Utensilis, artesanies i construcció
	(t)	(t)	(t)	(t)	(t)
Espanya	12.018	—	—	—	0
França	—	—	—	—	5.200
Itàlia	79.155	2.306	—	—	9.703
Costa nord-oest	91.173	2.306	0	0	14.903
Eslovènia	550	—	—	—	—
Croàcia	400	—	40	—	—
Bosnia i Hercegovina	—	—	—	—	—
Sèrbia i Montenegro	—	—	—	—	—
Albània	72	—	2.208	358	711
Grècia	—	—	—	—	—
Turquia	9.979	—	9.599	7	0
Xipre	—	—	—	—	—
Costa nord-est	11.001	0	11.847	365	711
Síria	—	—	—	—	—
Líban	—	—	—	—	—
Israel	—	—	—	—	—
Costa oriental	0	0	0	0	0
Egipte	50.000	10.200	—	—	—
Líbia	—	—	—	—	—
Tunísia	—	420.000	20.000	—	—
Algèria	—	—	—	—	—
Marroc	—	—	—	—	—
Costa meridional	50.000	430.200	20.000	0	0
MÓN	4.278.934	4.890.750	121.506	65.502	3.140.120
MEDITERRÀNIA	3,6 %	8,8 %	26,2 %	0,6 %	0,5 %

FONT: FAO, *Evaluación de los recursos forestales mundiales 2005*.

			Productes animals			
Plantes ornamentals	Essències	Altres productes vegetals	Cuir, pells i trofeus (unitats)	Mel silvestre i cera d'abelles	Carn salvatge	Altres productes animals comestibles
(t)	(t)	(t)	(u.)	(t)	(t)	(t)
—	959	70.050	3.040	39.114	21.723	—
—	—	—	—	6.300	—	—
—	—	—	—	—	—	—
0	959	70.050	3.040	45.414	21.723	0
1.200	—	—	20.000	2.300	1.000	—
—	—	1.200	—	—	—	300
—	—	—	—	—	—	—
0	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	157
—	—	—	—	—	—	—
152	205	7.402	—	—	—	—
—	—	—	—	811	—	—
1.352	205	8.602	20.000	3.111	1.000	457
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
0	0	0	0	0	0	0
—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—
—	—	11.015	—	80	200	399
—	—	—	—	2.000	—	—
—	—	—	—	—	—	—
0	0	11.015	0	2.080	200	399
253.191	1.566.684	1.296.819	2.757.755	68.123	127.409	27.213
0,5 %	0,1 %	6,9 %	0,8 %	74,3 %	18,0 %	3,1 %

TAULA XIV. *Valor de l'aprofitament dels productes forestals 2005*

País/àrea	Fusta en tronc industrial (x1.000 €)	Llenya (x1.000 €)	Altres productes forestals (x1.000 €)	Total	
				(x1.000 €)	(€/ha)
Espanya	428.583	26.682	247.530	702.795	39,2
França	—	—	26.525	26.525	1,7
Itàlia	—	—	—	—	—
Costa nord-oest	428.583	26.682	274.055	729.320	
Eslovènia	75.514	7.765	33.655	116.934	92,5
Croàcia	196.529	14.713	703	211.945	99,3
Bòsnia i Hercegovina	—	—	—	—	—
Sèrbia i Montenegro	40.784	15.662	—	56.446	21,0
Albània	532	190	88.430	89.153	112,3
Grècia	—	—	—	—	—
Turquia	338.921	262.393	442	601.755	59,1
Xipre	305	58	-	363	2,1
Costa nord-est	652.584	300.780	123.230	1.076.595	62,5
Síria	—	—	—	—	—
Líban	0	—	1.407	1.407	10,3
Israel	—	—	—	—	—
Costa oriental			1.407	1.407	
Egipte	4.705	4.172	—	8.877	132,5
Líbia	—	—	—	—	—
Tunísia	5.787	305	96.642	102.735	97,3
Algèria	3.537	148	10.717	14.402	6,3
Marroc	18.241	2.275	—	20.516	4,7
Costa meridional	32.271	6.900	107.359	146.529	18,9
MÓN	45.653.886	5.590.387	3.314.846	55.076.496	13,9
MEDITERRÀNIA	2,4 %	6,0 %	15,3 %	3,5 %	44,8

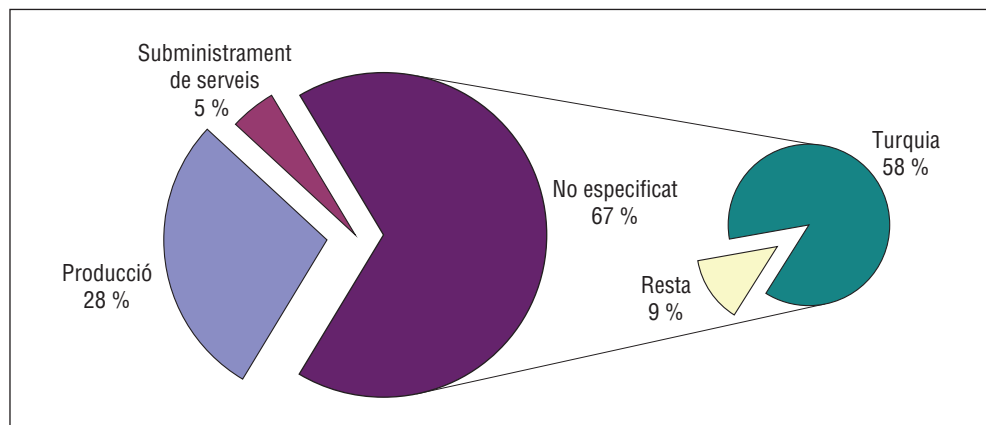
Font: FAO, *Evaluación de los recursos forestales mundiales 2005*.

TAULA XV. *Comerç internacional de productes fusters 2005*

País/àrea	Importacions	Exportacions	Intercanvi exterior	Saldo comercial
Espanya	4.681.628	2.756.783	7.438.412	-1.924.845
França	7.288.886	5.905.271	13.194.157	-1.383.615
Itàlia	7.130.166	2.819.049	9.949.215	-4.311.117
Costa nord-oest	19.100.681	11.481.104	30.581.784	-7.619.577
Eslovènia	478.127	561.792	1.039.920	83.665
Croàcia	290.069	279.701	569.770	-10.368
Bòsnia i Hercegovina	102.003	168.834	270.838	66.831
Sèrbia i Montenegro	467.781	109.888	577.669	-357.892
Albània	20.707	5.959	26.666	-14.749
Grècia	911.828	113.689	1.025.517	-798.138
Turquia	2.215.054	205.995	2.421.049	-2.009.060
Xipre	126.303	1.944	128.247	-124.360
Costa nord-est	4.611.873	1.447.802	6.059.675	-3.164.070
Síria	290.973	6.757	297.730	-284.217
Líban	204.315	9.741	214.056	-194.574
Israel	610.377	35.924	646.301	-574.453
Costa oriental	1.105.665	52.422	1.158.087	-1.053.243
Egipte	745.692	38.144	783.837	-707.548
Líbia	43.919	259	44.178	-43.660
Tunísia	272.663	57.990	330.653	-214.673
Algèria	461.525	2.224	463.749	-459.301
Marroc	410.446	74.783	485.229	-335.664
Costa meridional	1.934.246	173.399	2.107.645	-1.760.846
MÓN	156.940.582	151.193.312	308.133.894	-5.747.270
MEDITERRÀNIA	17,0 %	8,7 %	13,0 %	—

FONT: FAOSTAT.

FIGURA 9. Ocupació al sector forestal mediterrani

FONT: Taula XVI.

— Llevat de dos països adriàtics, tots els altres presenten saldos comercials negatius.

OCUPACIÓ AL SECTOR FORESTAL

— El nivell d'ocupació és un indicador del valor socioeconòmic del sector forestal i de l'impacte que tenen els boscos sobre la població.

— L'any 2000 hi havia 592.000 persones treballant al sector forestal mediterrani, moltes d'elles sense una funció especificada en les declaracions estatals. El 86 % d'aquests llocs de treball no especificats estaven localitzats a Turquia.

PROPIETAT DELS BOSCOS

— La propietat pública dels boscos predomina en totes les regions mediterrànies, amb l'excepció destacada de la costa nord-oest. En el conjunt de la Me-

diterrània, el 53 % dels boscos són de propietat pública i el 46 %, de propietat privada.

— El traspàs de propietats forestals pertanyents als estats a mans de comunitats locals afavoreix la descentralització dels processos de decisió, així com la participació en la gestió forestal. Això no obstant, en general la quota de boscos de propietat privada es troba en augment, si bé no sembla que hi hagi una tendència clara, entre altres raons per la incertesa dels diferents criteris de classificació.

CONSIDERACIONS CONCLUSIVES

La lentitud dels processos biològics que caracteritzen els cicles productius de les forests no es correspon amb el dinamisme dels canvis als mercats:

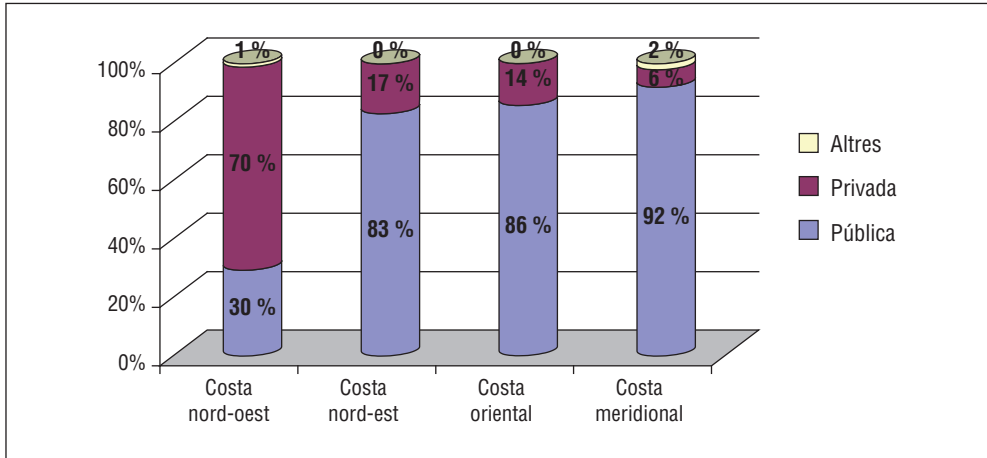
- nous productes;
- concentració industrial;
- canvis als patrons de comerç;

TAULA XVI. Ocupació al sector forestal 1990 i 2000

País/àrea	1990 Total (x1.000 persones)	2000			
		Total (x1.000 persones)	Producció (x1.000 persones)	Subministrament de serveis (x1.000 persones)	No especificat (x1.000 persones)
Espanya	36	29	29	—	—
França	33	35	—	—	35
Itàlia	56	36	36	—	—
Costa nord-oest	125	100	65	0	35
Eslovènia	6	3	—	—	3
Croàcia	14	10	10	—	—
Bòsnia i Hercegovina	22	12	10	2	0
Sèrbia i Montenegro	15	10	8	—	2
Albània	8	2	n. s.	1	n. s.
Grècia	—	—	—	—	—
Turquia	367	343	—	—	343
Xipre	1	1	n.s.	0	1
Costa nord-est	433	381	28	3	349
Síria	12	16	1	13	2
Líban	—	n. s.	—	n. s.	—
Israel	2	4	3	1	—
Costa oriental	14	20	4	14	2
Egipte	—	10	—	—	10
Líbia	—	—	—	—	—
Tunísia	30	40	36	3	—
Algèria	—	29	22	7	—
Marroc	12	12	12	—	—
Costa meridional	42	91	70	10	10
MÓN	11.006	10.974	5.927	3.452	1.595
MEDITERRÀNIA	5,6 %	5,4 %	2,8 %	0,8 %	24,8 %

FONT: FAO, *Evaluación de recursos forestales mundiales 2005*.

FIGURA 10. Propietat dels boscos a la Mediterrània

FONT: Taula XVII.

— creació de nous mercats per a uns serveis forestals.

Tendències:

- creixement dels usos energètics;
- creixement dels altres productes forestals;
- substitucions internes i externes;
- estabilitat del consum de fusta en tronc;
- destacat paper de les plantacions;
- reducció de l'ocupació del sector primari;
- normalització de les catàstrofes naturals.

En el marc europeu, un sector que en el seu moment fou residual respecte del sector agrícola, així com una font complementària de renda i una reserva per a l'expansió territorial, sembla ara haver esdevingut un element fonamental per al desenvolupament rural.

Tanmateix, els límits abans molt ben definits de l'economia i la política forestal tendeixen a difuminar-se i la gestió dels recursos forestals es converteix en objecte de polítiques i grups d'interessos «externs»:

- tutela de la biodiversitat;
- desenvolupament del turisme;
- gestió del paisatge;
- canvi climàtic;
- eficiència energètica.

El mercat tèrmic de la fusta ha estat definit (International Energy Agency) com un «gegant adormit» (*sleeping giant*). A Europa, el 95 % de l'energia renovable per a calefacció procedeix de la biomassa. Els progressos en logística i en nivell d'activitat industrial relacionada amb la biomassa han portat al creixement del comerç internacional de fusta per a usos energètics, gènere de portabilitat reduïda deguda al seu valor unitari reduït.

TAULA XVII. *Propietat dels boscos 2000*

País/àrea	Bosc						
	Total (x1.000 ha)	Pública		Privada		Altres tipus	
		(x1.000 ha)	(%)	(x1.000 ha)	(%)	(x1.000 ha)	(%)
Espanya	16.436	4.931	30,0	11.160	67,9	345	2,1
França	15.351	3.991	26,0	11.360	74,0	—	—
Itàlia	9.447	3.306	35,0	6.141	65,0	0	0
Costa nord-oest	41.234	12.229	29,7	28.660	69,5	345	0,8
Eslovènia	1.239	343	27,7	896	72,3	0	0
Croàcia	2.129	1.676	78,7	453	21,3	0	0
Bòsnia i Hercegovina	2.185	1.717	78,6	468	21,4	0	0
Sèrbia i Montenegro	2.649	1.430	54,0	1.219	46,0	0	0
Albània	769	762	99,1	7	0,9	0	0
Grècia	3.601	2.791	77,5	810	22,5	0	0
Turquia	10.052	10.042	99,9	10	0,1	0	0
Xipre	173	106	61,2	67	38,8	0	0
Costa nord-est	22.797	18.867	82,8	3.930	17,2	0	0,0
Síria	432	432	100,0	—	—	—	—
Líban	131	50	38,2	79	60,3	2	1,5
Israel	164	—	—	—	—	—	—
Costa oriental	727	482	85,6	79	14,0	2	0,3
Egipte	59	30	50,0	30	50,0	0	0
Líbia	217	182	83,9	35	16,1	0	0
Tunísia	959	905	94,4	54	5,6	—	—
Algèria	2.144	1.795	83,7	349	16,3	—	—
Marroc	4.328	4.190	96,8	22	0,5	117	2,7
Costa meridional	7.707	7.101	92,1	489	6,3	117	1,5
MÓN	3.952.025		84,4		13,3		2,4
MEDITERRÀNIA	1,9 %		53,5 %		45,9 %		0,6 %

FONT: FAO, *Evaluación de los recursos forestales mundiales 2005*.

Si en el passat la política forestal se centrava a aconseguir l'optimització de la producció de fusta sota vincles genèrics de tutela mediambiental, avui en dia la multifuncionalitat és el fil conductor de totes les polítiques forestals, però només parcialment és portada fins a una síntesi coherent, a causa de les dificultats de realització a nivell operatiu.

L'anàlisi del mercat dels productes forestals (quines possibilitats pot tenir d'assolir un desenvolupament autònom que garanteixi alhora l'oferta de productes comercials i de serveis d'interès públic i quines mesures de suport cal emprendre) segueix essent un element central d'atenció, inspirat per la lògica que afirma: «el mercat sempre que sigui possible, el Govern quan sigui necessari».